

SUVANNON

SEUTU

SAKKOLAN JA METSÄPIRTIN PITÄJÄLEHTI

Äitienpäivät Sakkolassa, Petäjärven koululla 8.5.1938.

SUVANNON VMPÄRISTÖN

N:o 3 • 2001

T O U K O K U U

Turkkinen
Sakkola-säätiön
johtoon,
sivut 4-5

Hyytiä luotsaa
metsäpirttiläisiä,
sivu 13

Sakkola-Museon
kesä, sivu 11

Kiviniemen keiju,
sivut 14-15

Luonto jyllää,
sivut 16-19

TOIMITUKSEN TUOLI

Historiallinen hetki

Hyvää kevättä 2001! Kädessänne on nyt historiallinen pitäjälehdten numero: ensimmäinen virallisesti yhteinen Sakkolan ja Metsäpirtin pitäjälehti. Metsäpirtin asioiden mukaantulolle saatiin sinetti maaliskuisessa Sakkola-Säätiön kokouksessa. Päätös asiasta syntyi yksimielisesti.

Toivotammekin Metsäpirtin väen asioineen, juttuineen ja tiedotuksineen lämpimästi tervetulleeksi mukaan yhteisen pitäjälehdten tekoon. Ohessa tarkemmat ohjeet, miten toimittajiin saa yhteyden.

Lehti kuitenkin kannattaa varmasti lukea sillä mielellä, että jokainen sivu on jokaiselle tarkoitettu. Monet asiat ovat toivon mukaan kaikkia karjalaisuudesta kiinnostuneita kutsuvia ja monia asia ja tapahtuma yhteinen.

Hyvää kesää, mukavia kotiseutumatoimia ja pitäjäjuhlita. Tapaamisiin!

Marjo Ristilä-Toikka
päätoimittaja

Toimituksen puhelinnumero 03-3748 448 vastaa Suvannon Seudun asioissa viikonvaihteissa. Puhelimessa toimii kuitenkin aina **puhelinvastaaaja**, johon on hyvä jättää **viesti ja yhteydenotto**. Kiireellisissä tapauksissa toimittajaa voi tavoitella hänen omasta käsipuhelimestaan p. 040 730 2622.

Lehteen tuleva aineisto **postitse** osoitteella Suvannon Seutu, Rautasemantie 375, 37550 Lempäälä. **Muista liittää mukaan lähettäjät tarkat yhteystiedot!** Aineistoa voi lähettää myös **sähköpostilla**: kysy osoite toimittajalta!

Metsäpirtin aineisto toimitetaan ensisijaisesti **metsäpirttiläisten yhdyshenkilönä** toimivalle toimittajalle Anja Kuopalle, osoitteella Sovintola 1, 14240 Janakkala. Sähköposti: anjan@mail.htk.fi ja puhelimitse 040 5537 237.

KIRKKOPYHÄ ja SAKKOLA-MUSEO
Kaatuneitten muistopäivänä 20.5.2001
kokoonnutaan Lempäälän kirkkoon klo 10.
Jumalanpalveluksen jälkeen
kunniakäynti sankarihaudalla ja
Karjalaan jääneiden vainajien muistomerkillä.
Yhteiseen ruokailuun halukkaiden
tulee ilmoittautua Eila Arolle
puh. 09- 8849402, pikaisesti.
Ruokailun jälkeen kokoonnumme
Sakkola-museolle Lempäälän museoraitille.
Kaikki tervetuloa!
Sakkola-Seura ry

SUKUSEURA IEVALOISTEN 10-VUOTISJUHLA
Orivedellä helatorstaina 24.5.2001.
Juhla alkaa klo 10. jumalanpalveluksella
Oriveden kirkossa ja
jatkuu n. klo 11.30 Oriveden palvelutalossa.
Ohjelmassa mm. juhlatervehdykset, juhla-lounas,
lausuntaa, monipuolista musiikkiohjelmaa:
nuorisomusiikkia, balettia, kuoromusiikkia,
yhteislaulua ja sukuseuran laulun ensiesitys.
Ohjelma toteutetaan suvun voimin.
Ilmoittautumiset 15.5. mennessä:
Seppo Lahtinen, Perkiöntie 32, 36600 Pälkäne
tai puh. 050 542 0547.

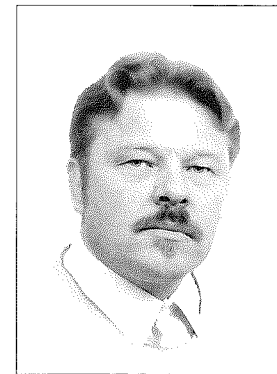
METSÄPIRTTI
-JUHLA
30.6.-1.7.2001
Mynämäellä

Järjestää Mynämäen Karjalaiset

PAUKUN PALSTA

Rivit harvenevat

Sakkola-Säätiön valtuuskunnan kevätkokouksessa pidimme hiljaisen hetken kaikkien niiden sakkolalaisten muistolle, jotka ovat vuoden aikana siirtyneet ajan rajan toiselle puolelle. Jälleen on keskuudestamme poistunut monta sellaista, jotka tiesivät ja muistivat vielä jotain siitä oikeasta Sakkolasta. Suuri määrä tärkeää tietoa meni heidän mukanaan hautaan. Vuoden alkupuolella saimme suruviestin kahden Sakkola-Säätiön val-

tuuskunnan jäsenen pois-menosta. Aulis Rastas ja Martti Karonen ovat poissa. Molemmat miehet olivat tahollaan aktiivisia karjalaisen kulttuurin ja perinteen vaalijoita. Molemmat miehet olivat puhdasverisiä karjalaisia ja sakkolalaisia.

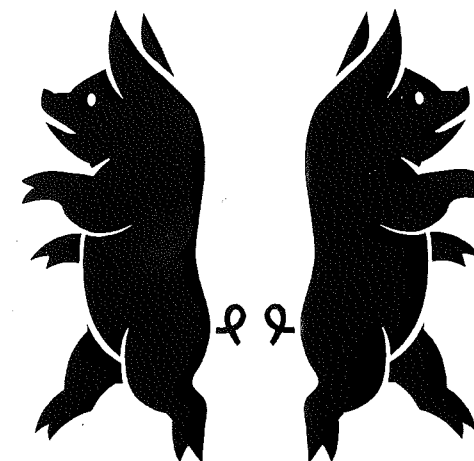
Aulis Rastas toimi viitisentoista vuotta Punkalaitumen Karjalaisten aktiivisena puheenjohtajana. Aulis oli innolla mukana jo vuoden 1982 Sakkola-juhlien järjestelyissä. Hänen viimeiseksi voimannäytökseen jäi Punkalaitumella kesällä 1996 pidetty Sakkolan pitäjäjuhlita, jonka toteuttamisessa hänellä oli päävastuu.

Martti Karonen oli vankasti mukana säätiön toiminnassa. Martti oli Sakkolan sotainvalidien voimahahmo, puheenjohtaja ja perustajajäsen. Hän oli aktiivisesti mukana Sakkolan Kirkonkylän Nuorisoseurassa sekä Karosten sukuseuran kantavia voimia. Martti oli ahkera Sakkolassa kävijä. Hänellä oli loistava taito ja kyky tulla ihmisten kanssa toimeen. Hänet muistetaan nykyisenkin, Venäjän puolelle jääneen, Sakkolan vallanpitäjien keskuudessa kunnioitettavana sotaveteraanina ja kotiseutuaan rakastavana miehenä.

Vaikka Sakkolassa syntyneiden määrä kaiken aikaa vähenee säätiön toiminnassa, niin uusia, intomielisiä ja karjalaisuuden läpitunkemia, jäseniä on saatu tilalle. Monet säätiön toimintaan mukaan tulleista eivät enää oma-kohtaisesti muista entisestä Sakkolasta paljonkaan tai ei mitään. Tämä varmastikin muuttaa säätiön toimintaa ja luonnetta, mutta karjalaisuus ja karjalaisen kulttuurin ja perinteen vaaliminen ei pääty siihen, vaikka viimeinenkin Sakkolassa syntynyt jättää tämän elämän. Karjalaisuus ja Karjalan kaipa tulee jatkumaan uskoakseni vielä syntymättömienkin sukupolvien keskuudessa.

Kaunista kevättä ja aurinkoista kesää kaikille. Hovinkylässä tavataan!!

Hannu J. Paukku
Sakkola Säätiön
valtuuskunnan puheenjohtaja
Harjatie 5
32210 LOIMAA KK
p. 02-7628152
0500-741296
e-mail:
hannu.paukku@punkalaidun.fi

SAKKOLA
www.sakkola.fi

**SAKKOLAN
PITÄJÄ-
JUHLAT**

Vesilahdessa
sunnuntaina 12.8.2001.

Järjestää Vesilahden Karjalaiset

TURKKISEN TURINAT

Sakkola-säätiön valtuuskunta koontui Lempäälän Ehtookodossa maaliskuisena lauantaina 24.3. tutkailemaan kulunutta toimintakautta iloineen ja suruineen. Luonnollisesti suurimpana ilonaiheena on toteutunut haave eli oman pitäjämuseon, Sakkola-museon synty Kuokkalan museoraitille Lempäälään monen tahon yhteistyönä. Museon kehittäely sydäntalven hengenvetotauon jälkeen jatkuu voimakkaana Juha Kuisman siirtyessä vetovuoroon.

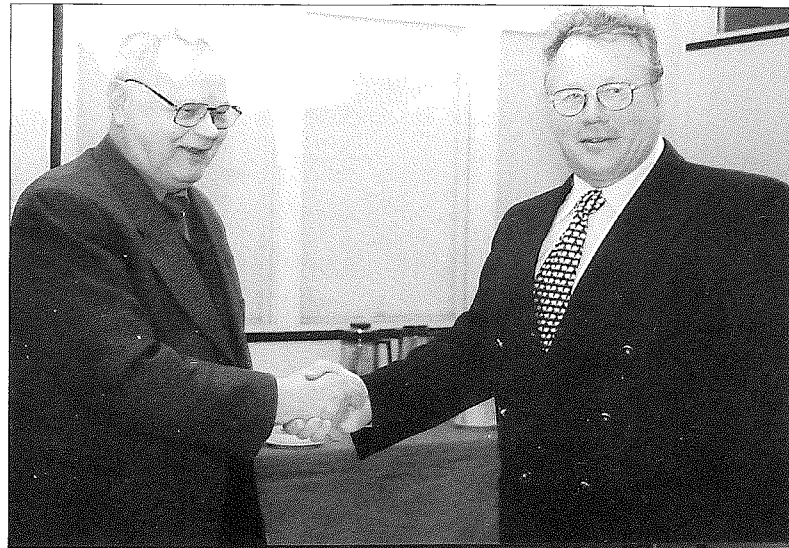
Museolla rakennetaan uutta näyttelyä viime kesäiseen runkoon luoden uutta ilmettä ja teemoitusta jo saaduista esineistä ja dokumenteista, mutta lisää toivottaisiin piironkien, ullaakoiden ja ylisten kätköistä kertomaan Sakkolasta ja sakkolalaisuudesta nykypolville ja naapureille. Myös taloudellinen apu on tervetullutta, sillä taltiointi ja entisöinti nielevät rahaa, vaikka itse työ tehdäänkin talloilla. Kuisman Juhan vetovastuu perustuu jo vuoden takaisiin lupauksiin.

Kallosen Esko, viimeaikaisentointimamme henki ja sielu, monitoimimies hallituksessa ja museohankkeessa, pyysi jo vuosi sitten vapautusta vetovastuusta henkilökohtaisista syistä, mutta saimme hänet jatkamaan hallituksen vetäjänä kriittisen museon perustamisvaiheen yli.

Ei Eskoa vielä kukaan vapaalle päästetty, hän jatkaa valtuuskunnan varapuheenjohtajana, museoasiantuntijana ja uuden puheenjohtajan tutorina, tehtävään perehdyttäjänä.

Eskon korvaamiseen tarvitaankin useampi henkilö: Mäkelän Elsa hoitelee arkistoa ja museon monia käytännön asioita, Alasen Ailan vastuulla on tilit ja talouden seuranta, Naskalin Mattihan on jo tunnetulla taidollaan huolehtinut sihteerin tehtävistä.

Muina hallituksen jäseninä jatkavat riemuksemme Raaskan Yrjö, Kuisman

Vahdinvaihto. Esko Kallonen (vas.) luovutti Sakkola-Säätiön hallituksen puheenjohtajuuden Hannu Turkkiselle.

Anneli, Viskarin Teuvo ja varapuheenjohtajana Viskarin Aaro.

Kaimapoika Hannu Paukku jatkaa luonnollisesti säätiön johtamista valtuuskunnan puheenjohtajana.

Säätiön toiminnassa on nyt tapahtunut olennainen muutos. Varsinaiset evakot ovat jo ikääntyneet tai manan majoille siirneet. Valtuuskunta säilyttää karjalaisen ja sakkolalaisen perinteen ja aatemaailman vaalimisen enenevässä määrin Sakkolan ulkopuolella syntyneille. Toivon ja uskon meidän nuorempienkin sukupolvien hoitavan juuriamme niin, että jälkipolvillekin jää elävä kuva Suvannon rannoista ja sen alkuperäisistä asujista.

Lyhyt esittely hallituksen vetäjästä: Juureni ovat Sakkolan Haparaisissa ja Suomenlahden Haapasaareissa. Synnyin Kymissä heti sodan jälkeen tammi-kuussa -45 ja sieltä muutin Lempäälään. Isäni Viljo Turkkinen tunnettiin urheilu- ja metsämiehenä Sakkolan Jäntevän edustajana sekä kilpaurheilussa että seuran vetäjänä. Isovanhempani ovat Antti ja Helena (os Pajari) Turkkinen Haparaisista.

Vaimoni Soili on Imatran tyttöjä, meillä on kaksi poikaa Timo ja Tuomo sekä äijän ilona miniät Marita (mutkan kautta sukua Viskarin Arville) ja Kirsi sekä lapsenlapset Ella, Venla ja Emilia.

Säätiön toiminnassa olen paneutunut museohankkeen toteutukseen kolmi-

sen vuotta hankkeen vetäjänä sekä Samppa Viskarin luoman Samppahiihdon vetäjänä olin kymmenen vuotta täällä Lempäälässä. Koulutukseltani olen luokanopettaja ja erityisopettaja. Lapsia kasvatamme pariskuntaopettajina Lempäälän Mattilan kyläkoululla.

Harrastukseni Sakkola -perinteen vaalimisen ohella ovat kuntourheilu, Norden- ja Lionstoiminta ja kunnallispolitiikka. Toimin tällä hetkellä Lempäälän kunnanvaltuuston puheenjohtajana.

Jo museon vetäjän roolissa olen saanut kymmeniä yhteydenottoja niin sakkolalaisjuurisilta kuin sen naapuripitäjien väeltä, olen päässyt tutustumaan Sakkolan eri kolkkiin Raaskan Yrjön, Kallosen Eskon ja monen muun tietäjän kanssa. Toissa kesänä kiersimme Nuoran Markun kanssa Laatokan tutustuen Uuteen ja Vanhaan Valamoon ja Syvärin luostariin.

Tänä kesänä tavoitteena on tutustua Vienen Karjalaan kohteina Petroskoi, Kiz ja Solovetski. Seuraavina kesinä lienee Tverin Karjalan ja Inkerinmaan vuoro.

Hyvää kevättä kaikille. Tavataan Peltäjärvellä kesäkuun alussa ja elokuulla Vesilahdella Sakkola-juhlissa koti-seutuamme ja juuriamme muistelemassa.

Hannu Turkkinen
Sakkola-Säätiön
hallituksen puheenjohtaja

Sakkola-Säätiön hallitus piti järjestäytymiskokouksensa heti valtuuskunnan kokouksen jälkeen. Vasemmalta Anneli Kuisma, Ritva Koski, Teuvo Viskari, Esko Kallonen, Hannu Turkkinen, Matti Naskali, Hannu J. Paukku, Juha Kuisma ja Aila Alanen.

Aktiivinen toiminta jatkuu tulevinakin vuosina

Sakkola-Säätiön valtuuskunta piti vuotuisen kokouksensa Lempäälässä 24.3. Kokouksessa tehtiin puheenjohtajanvaihdos, jonka myötä säätiön hallituksen puheenjohtajaksi ja "heimopäälliköksi" siirtyi Hannu Turkkinen.

Sakkola-Säätiön toimintakertomus ja tilinpäätös, joka oli viime vuonna noin 50 000 markkaa alijäämäinen, kertovat yhteisesti aktiivisesta ja toimeliaasta kaudesta. Toimintaa on ollut paljon ja monia suunnitelmia on myös toteutettu.

Säätiön talous on joka tapauksessa vakaalla pohjalla, muun muassa Lem-

päälässä moottoriteliinjauksen vaatimien maakauppojen myötä - kuten valtuuskunnan jäsenet saattoivat tilinpäätöksestä ja tilintarkastajien kertomuksesta todeta.

Vuosikokouksen merkittävimpiin päätöksiin kuului Sakkolan pitäjälehdien, Suvannon Seudun laajentaminen myös Metsäpirtin pitäjälehdiksi. Metsäpirtin asioiden yhdyshenkilönä toimii Anja Kuoppa, ja päätoimittajana jatkaa pestiä kymmenen vuotta hoidellut Marjo Ristilä-Toikka.

Sakkola-Museo valmistautuu toiseen kesäkauteensa Lempäälässä, Kuokka-

lan museoraitilla. Kesäkuussa edessä ovat lahjoitusmaatalonpoikien ja Hovinkylä-seuran 90-vuotisjuhlit synnyinsijoillaan Sakkolassa, ja samalla reissulla on tarkoitus sinetöidä Sakkolan alueen ystävyyskuntayhteistyö Vesilahden, Punkalaitumen ja Lempäälän kuntien kanssa.

Sakkolan pitäjäjuhlaa vietetään poikkeuksellisesti vasta elokuun toisena viikonloppuna, 12. elokuuta Vesilahdessa. Suuret kiitokset Vesilahden Karjalaisille, jotka melko lyhyellä varoitusajalla tehtävään tarttuivat!

Sakkola-Säätiön valinnat valtuuskunnan jäseniksi:

Hannu J. Paukku (henkilökohtainen varajäsen Pauli Kurikka), Hannu Turkkinen (Heimo Viskari), Eila Aro (Aulis Airo), Esko Kallonen (Olavi Loponen), Soini Hartikainen (Eino Kuisma), Lauri Lamppu (Juha Kuisma), Pertti Loponen (Onni Jääskeläinen), Maija-Liisa Mäkelä (Yrjö Rytty), Yrjö Raaska (Veikko Karvonen), Pekka Karppanen (Eino Kuisma, Punkalaidun), Marjo Ristilä-Toikka (Pekka Pitkänen), Aaro Viskari (Antti Koiranen).

Tilintarkastajiksi nimettiin Pirkanmaan Tilintarkastus Oy ja Pertti Loponen, varalle Tuula Laitinen.

Valtuuskunnassa varajäsenenä paikalla olleet Eino Kuisma Punkalaitumelta ja Veikko Karvonen Turusta tutkailivat huolella säätiön tilejä ja toimintakertomusta, jotka sitten yksimielisesti hyväksyttiin.

Rivi sotilaspoikia, voimistelijoita. Kuvassa oikealta Pentti Rekoma, Viljo Pitkänen, Erkki Lopenen, Arvi Ruottunen, Erkki Kiiski, Eino Viskari, Väinö Leppänen, Pekka Kiuru ja Hannes Kiuru.

Sotilaspoika muistelee

Haparaisten kansakoulun opettajat Jenny Ristolainen ja Eemil Merjamo hääkuvassa 6.11.1938.

Haparaisten, Keljan ja Purpuan kylien koulupiiristä koostui Sakkolassa suojeluskunnan poikaosasto. Johtajana oli kansakoulunopettaja Eemil Merjamo (Mamsten). Merjamo on suomennettu nimi. Perheeseen kuului äiti

ja poika. He olivat inkerinsuomalaisia, pääsivät ennen rajan kiinnimeneistä Suomeen. Ilmeisesti isä oli joutunut Stalinin puhdistuksiin.

Olin kansakoulun kolmannella luokalla, kun Merjamo suoritti armeijan palveluksen. Mieleeni on jäänyt, kun Turkkisen Juho naureskeli: Opettaja tulee armeijasta ja laittaa pojille perusteellisen kurin.

Se olikin todella urheilua, kun opettaja Merjamo toi armeijasta opit ja me pojat oltiin intoa täynnä. Oli yleisurheilun lajit, samat kuin isoillakin miehillä, juoksut ja heitot. Ja pesäpalloa, sitä pelattiin paljon – ja mikä oli pelatessa: nuorisoseuran talo ja iso urheilukenttä olivat aivan koulun vieressä.

Olimme suojeluskunnan poikaosaston poikia. Merjamo johti ja koulutti meistä voimistelujoukkueen. Ohjelma oli aivan sama kuin isoillakin miehillä. Harjoittelimme paljon ja liikkeet

Kesäjuhlat 2001 Mikkeliissä

Tervetuloa päämajakaupunkiin Mikkeliin Karjalaisille kesäjuhliille 15.-17.6.2001.

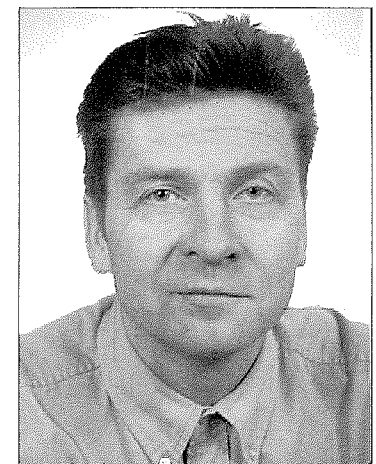
Me rautulaiset olemme saaneet yhdessä Mikkelin Karjalaisten kanssa kunnian olla järjestäjinä seuraavissa Karjalaisten kesäjuhlissa. Näin ollen toivotan teidät kaikki Suvannon Seudun lukijat tervetulleeksi päämajakaupunki Mikkeliin 15.-17.6.

Savossa soi suloinen soitto, ilo kauden Karjalasta. Karjalaiset kesäjuhlat alkavat laulun ja soiton merkeissä, Suomen kauneimmaksi kutsutulla torilla. Avajaistapahtuma perjantaina 15.6. on Karjalaisten laulujen ilta Mikko Alatalon tahdittamana.

Torilla tapaamme lauantaina tutut ja tuntemattomat, ehkä väärän vitosen Käki-salmen tyyliin. Avajaisjuhlaan Mikkeliin jäähalliin teidät toivottaa tervetulleeksi Mannerheim alias Timo Närhisalo. Juhlapuhujaksi tilaisuuteen on lupautunut Hyrsylän mutkan tyttö Aira Samulin.

Karjalaisuus yli rajojen on osa juhlan ohjelmaa, siksi esiintyjiä on luvassa myös rajan takaa, Karjalan tasavallasta.

Päämajakaupungissa voi nauttia alkuperäisen Marskin lounaan Mikkelin klubilla, vierailla päämajamuseossa, Mannerheimin junavaunussa, viestikeskus Lokissa tai jalkaväkimuseossa.

Rautulaisten puheenjohtaja Markku Paksun juuria on myös Sakkolassa. Hänen mummonsa oli sakkolainen länkimestari Hakulisen tytär Hovinkylästä.

Nuorille on tarjontaa torin discosta huvipuisto Seiterään, ja myös Visulahden vesipuistoon odottaa karjalaisia juhliljia.

Karjalan Liiton kesäjuhlat Mikkeliissä on uuden, suuren Mikkelin suurin kulttuuritapahtuma, siksi myös Mikkelin kaupunki haluaa tarjota parastaan. Nyt kannattaakin suunnata tänne päämajakaupunkiin kauempaakin!

Markku Paksu
juhlatoimikunnan
varapuheenjohtaja

sujuivat – ne oli just eikä melkein!

Perkjärvi on kannaksen pitäjä. Siellä pidettiin kesäjuhlat ja me pojat pääsimme esiintymään miesten mukana. Iso kenttä oli täynnä voimistelujoukkueita. Kun me marssimme sinne kentälle viimeisenä, yleisö huomasi, että mitäs pojannappuloita sieltä tulee. Suosionosoitukset olivat jo menossa, mutta sitten aivan kuin repesi ja suosiota tuli valtavasti. Merjamo sanoi jälkikäteen: ”Me saatiin taputukset”.

Koulun vieressä oli hyvät rinteet, palteet. Pääsimme seuraamaan muutama kerran, kun suojeluskunnan miehet ampuivat konekiväärillä vuoron perään. Me pojat tuumittiin, että ei tuolta kyllä vihollinen, ryssä, tule. No, tulihan se talvisodassa Keljan rannalle asti, vaan ei päässyt pitemmälle.

Opettaja Merjamo vei meidät useasti uimaan Suvannon hiekkarannalle. Kajakasaari Suvannossa oli juuri Kiiskilahden kohdalla; lahti oli yleinen uimaranta. Meidän uimapaikka oli Kekinniemen Sotkalahti siinä Suvannon kupeessa.

Tulee mieleen hetki, kun suoritimme uimamerkkiä. Lahti edestakaisin uituna oli aika pitkä matka nuorelle pojalle. Minun vuoroni tullessa opettaja sanoi: ”Jos et jaksa uija, ni leppää välillä.” Siinäpä neuvo, kun voimat loppuu eikä jalat täytä pohjaan – niin leppää.

Olimme harjoitelleet tätä lepäämistä useamman kerran. Tarkoittaa, että ihminen käy selällensä makaamaan vedessä, kädet sivulle. Mitään ei saa tehdä. Jalat painuu viistoon syvälle, mutta pää jää veden pinnalle ja ihminen ei uppoa. Uimahousut ei paljon paina. Siinä vain sitten lepäilee, ja kun voimat palautuu, voi lähteä jatkamaan uintia.

Kerran minä sitten lepäsin matkalla.

Opettajamme Eemil Merjamon kohdalla oli kaatua talvisodan alkupäivinä.

Johtajamme valoi meihin poikasiin isänmaan rakkautta, suurin mitoin.

Väinö Leppänen
Lempäälä

SEURAAVA SUVANNON SEUTU ILMESTYY
juhannuksen aikaan.
Lehteen tarkoitettu aineisto
pitää olla toimituksessa
jo PERJANTAIHIN
1.6.2001 mennessä

Hovinkylän 90-vuotis- juhlakirja on valmistunut

Monikuukautisen aherruksen jälkeen on kirja "HOVINKYLÄ 1911-2001" valmistunut ja toimitettu ennakotilailijille. Oikeastaan työ on kestänyt kymmenisen vuotta, koska silloin Hilka Innamaan tekemän ensimmäisen juhlakirjan aineistoksi kerätyistä perinneasioista on osa voitu käyttää tässäkin kirjassa. Ja on vielä jäänyt asioita seuraavaankin kirjaan, milloin se sitten valmistuneekaan?

Aihetta olisi taltioida kirjaksi enemmän asioita ainakin Hovinkylän vilkkaasta harrastus- ja seuratoiminnasta, emäntäkoulusta sekä Hovinkylän ja Ojaniemen yhteisestä kansakoulusta. Molemmat kouluthan aloittivat vuonna 1924, joten niiden merkivuosi tulee jo parin vuoden päästä. Hovinky-

läseura ottaa jo nyt mielellään kaikkea tietoa niistä aiheista vastaan.

Kyläkirjaksi tämä teos on poikkeuksellinen. Juhlakirjassa Hovinkylä 1911-2001 on Hovinkylän luonne ja ihmiset kerrottu melko perusteellisesti. Se täydentää sopivasti v. 1983 julkaistun Hannu J. Paukun ansiokasta kirjaa "Sakkolan kylät tuvasta tupaan 1939" kertomusta Hovinkylästä.

Tämä uusi kirja asettaa Hovinkylän seudun "keskipisteeksi", jonka ympärillä on tapahtunut valtavan paljon merkittäviä historiallisia asioita amoisista ajoista lähtien tähän päivään asti.

On pyritty siihen, että nuorisomme saisi mielikuvia vanhempiensa Karja-

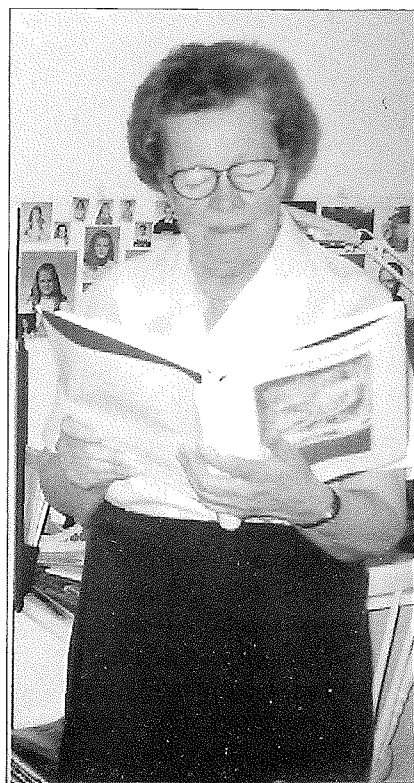
lasta, kauniista ja kaihotusta, vaikkakin niin monet tuskat kokeneesta maasta. Toivottavasti tämä innostaa nuorempiakin käyttämään kirjaa hakuteokseksi ja matkaoppaana, ja tutkimaan tarkemmin Karjalan historiakirjoja.

Tämän kirjan syntymisen on tehnyt mahdolliseksi suuri ennakotilailijien joukko sekä Sakkola-Säätiön ja Sakkola-museon tuki.

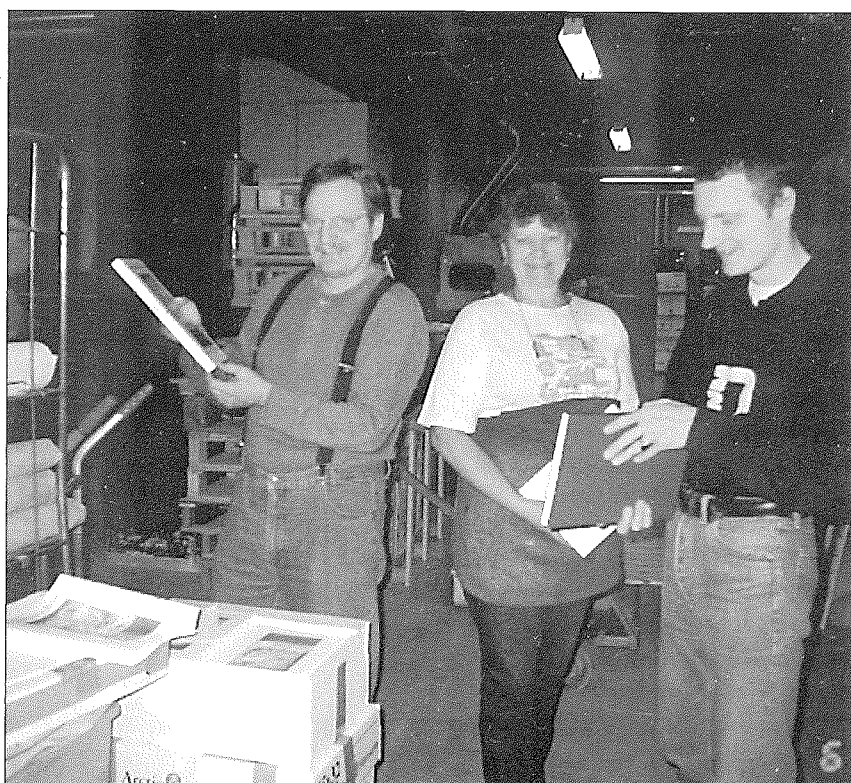
Seuraavaan painokseen otamme jo tilauksia vastaan ennen toukokuun puoliväliä.

Lämmin kiitos kaikille.

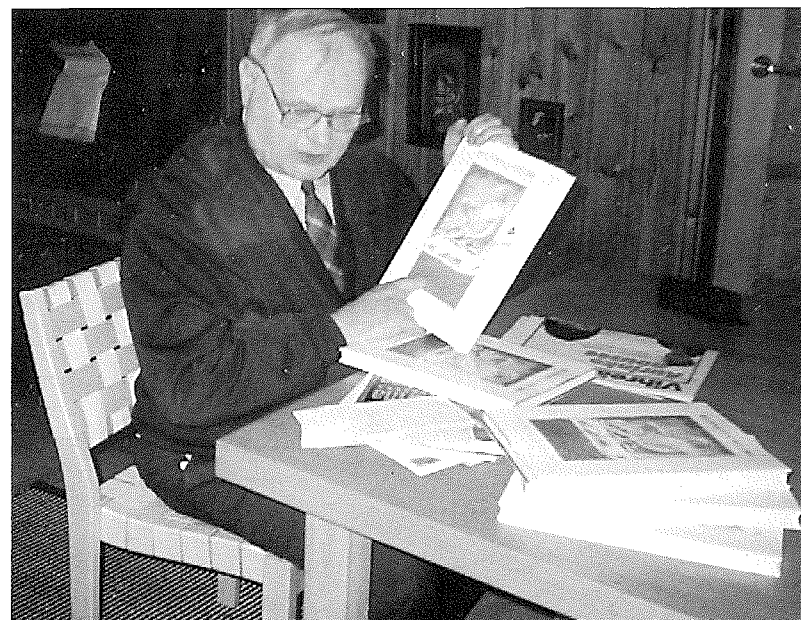
Soini Hartikainen
Pro Hovinkylä

Hilka Innamaa tutkii kriittisesti ensimmäistä kirjaa.

Juhlaviiniksi sidottua juhlakirjaa esittelevät ylpeinä tamperelaisen Kirjansitomies Palonen ky:n johtotrio: isä, äiti ja poika Palonen.

Esko Kallonen on vastaanottanut tilaamansa oman ja Sakkola-Säätiön kirjat huhtikuun alkupäivinä 2001.

"Hovinkylän kirja on onnistunut teos"

Hovinkyläseuralta ilmestyi kylän 80-vuotistapahtumana kirja Hovinkylä 1911-1991, jossa kerrottiin kylän elosta ja olosta kyseisenä aikakautena. Nyt, vietettäessä kylän 90-vuotista tilaisuutta paikan päällä kesäkuussa 2001 sekä Hovinjärven kaltailla sijaitsevan lahjoitusmaatalonpoikien muistomerkin paljastamista, on seuran nykyisen puheenjohtaja Soini Hartikaisen toimittamana ilmestynyt teos "Hovinkylä 1911-2001".

Kirjan aineisto, joka koostuu mm. eri lehdistä poimituista artikkeleista, ei pysähdy vaan kylän tapahtumiin, vaan toimittaja on kaivanut esiin alueelta laajemmalti tapahtumia Itä-Kannakselta, ja historiikiltaan tuhansien vuosien takaisia asioita.

Kirjan toimittaja on perehtynyt lahjoitusmaatalonpoikien järjestelmään Etelä-Karjalassa jo 1500-luvulta lähtien. Tämä lahjoitusmaatalonpoikien järjestelmä oli toteutettuna Etelä-Kannaksen ja Laatokan-Karjalan alueella. Voidaan todeta myös, että läänityksiä saivat myös ruotsalaiset sotaherrat silloin, kun kannas oli Ruotsinvalian alla, ja venäläiset sotapäälliköt ja muut tsarin suosikit silloin, kun kannasta hallitsivat venäläiset.

Erilaisista lähteistä saatujen tietojen

lisäksi on kirjaan saatu painettua Aleksanteri Aavan kirjoittama romaani "Huuhkan poika". Kirjassa kerrotaan Petäjärven hovin sekä Riiskan kylän elämästä Sakkolassa. Kirjasta saa selkeän kuvan karjalaisen rahvaan elämästä hovinherrojen mielivallan alla.

Kirjan antiin kuuluu myös useiden henkilöiden muisteluksia kotiseudusta ja sen kehityksestä itsenäisyyden aikana.

Kirja on hyvä tietolähde etenkin nuorille, jotka eivät ole itse olleet kokemassa henkilökohtaisesti näitä asioita. On pyritty siihen, että nuorisomme saisi tietoja ja mielikuvia vanhempiensa Karjalasta, kauniista, kaihotusta ja monet kohtalot kokeneesta.

Teos täydentää eri pitäjien pitäjä- ja kylähistoriasta saatavaa tietoa etenkin nykykarjalasta kertovalta osaltaan.

Esko Kallonen

Kirjaa myy Hovinkyläseura.
Tilaukset:
Soini Hartikainen,
Jähkyentie 66, 14700 Hauho,
Puhelin ja faksi: 03- 675 1482

Kesäpäivä Karjalassa – yhteistapaaminen Käkisalmen linnan pihalla 2002

Kesällä 2000 järjestetty Karjalan matkailun 10-vuotisjuhla Käkisalmen linnan pihalla oli matkalaisten, matkan järjestäjien ja käkisalmelaisten isäntien mielestä erittäin onnistunut tapahtuma. Juhlamatkalle osallistuneiden taholta on toivottu vastaavan yhteistapaamisen järjestämistä uudelleen, ja seuraava Kesäpäivä Karjalassa on edessä 25.-28.7.2002.

Kotiseutumatkailun lisäksi tilaisuus on voimakas näytös siitä, etteivät karjalaiset ja heidän kasvava jälkipolvensa tahdo unohtaa synnyinseutujaan.

Yhteistapaamisen päivien aikaan eri pitäjäsäätiöt ja yhteisöt voisivat järjestää omia tapaamisiaan kotiseutujensa kirkkomailla ja muistomerkeillä, kuten viime kesänäkin. Kotiseutumatkojen järjestäjien toivotaankin huomioivan heinäkuun viimeinen viikonvaihe kesällä 2002 omia matkasuunnitelmia tehtäessä.

Kesän 2002 juhlatapahtumaa järjestelmään on valittu toimikunta, johon kuuluvat seuraavat henkilöt: Tauno Pessi ja Seppo Hyypöläinen (Kaukola), Matti Matikainen ja Vappu Silvan (Pyhäjärvi), Esko Kallonen (Sakkola), Soini Hartikainen (Sakkola, Hovinkylä), Irma Sinerkari ja Martti Nuikka (Suur-Jaakkima), Markku Paksu (Rautu), Sirkka Sigrid Virtanen (Käkisalme), Mauri Lepola (Karjala-lehti), Petri Novitsky (Futurist Oy) ja Sari Mäkinen (Lomalinja Oy). Puheenjohtajana toimii Erkki Pärssinen ja varapuheenjohtajana Taisto Virkki (Vuoksela).

Juhlatoimikuntaan pyydetään myös Hiitolan, Räisälän ja Metsäpirtin kuntien edustajat Itä-Kannaksen historiallista yhteistoiminta-alueetta edustamaan.

Lisäksi suunnitteilla on yhteinen karjalainen pikkujouluristeily Tallinnaan Silja Linen Finnjetillä 19.-20.11.2001.

Juhlapäivä Hovinkylän muistomerkillä lähestyy

Kesäkuun 9. päivä on jo hyvin lähellä: silloin Hovinmäelle Sakkolaan koontuu juhkakansaa runsain joukoin lahjoitusmaatalonpoikien muistomerkien uudelleenvihkimistä ja Hovinkylän 90-vuotisjuhlaa varten. Tilaisuus alkaa kello 14, ja on tarkoitettu kaikille Vuoksenlaakson ja Suvannon seudun historiaa ja perinteitä arvostaville ihmisille, vaikka keskipisteenä tässä juhlassa onkin Hovinkylä ja siellä oleva Sakkolan ja Raudun yhteinen muistomerkki.

Jos vielä on niitä, jotka haluaisivat viime hetkellä varata matkan mukaan tunnelmoimaan Hovinkylän palteelle ja retkille Suvannon seutuville, niin paikkoja kannattaa vielä kysyä Tampereelta Lomalinja Oy:stä Sari Mäki-seltä.

Muistomerkien entisöinnin vastuuhenkilöt järjestävät vielä kahdet talkoot ennen juhlaa. Ensimmäinen matka on toukokuun alussa. Tännekin saat-
taa ehtiä mukaan, jos on oma viisumi.

Juhlamatkalla on lisäksi tilaisuus osallistua perjantaina 8.6. tai vielä lauantaina 9.6. aamupäivällä viimeistelytalkoihin, jos joku haluaa. Järjestäjät pyytävät ilmoittautumaan jo ennen matkaa ohjeiden antamiseksi.

Juhlapaikka jäi syksyllä ihan kelvolliseen kuntoon, lokakuun lopussa vielä tarkastettiin. Talkoilla vielä siistitään puistoa ja juhlakenttää.

Suurin viimeistelytyö on pronssilaattojen vienti Hovinmäelle ja kiinnitykset muistomerkkiin. Pronssilaattojen valmistus on täysin aikataulussa. Kuvareliefin valumuotin teko on selvää, kun metsäpirttiläisten vanha reliefi on muotin mallina.

Tekstilaatan mallin teko sen sijaan on vaatinut paljon tutkimuksia ja mitoituksia vanhoista epätarkoista valokuvista. Senkin laatan valmistuksessa Sakkolan ja Raudun sekä Metsäpirtin muistomerkkejä varten pyritään mahdollisimman tarkasti entisen laatan kopioon. Tarkkuudessa on kyse enintään

muutaman millimetrin eroista.

Eräs viime tingassa havaittu yksityiskohta on, että kolme alinta tekstiriviä on ollut pienemmällä rivivälillä kuin muut. Ehkä siksi, että ne kertovat muistomerkkin pysyttäjistä, vapaista talonpojista, ja ylemmät tekstirivit kertovat kunnioituksen kohteista, lahjoitusmaatalonpojista.

Kävimme joukolla 6.4.2001 tarkastamassa Malli-Kiviset Oy:ssä viimeistelyvaiheessa olevan tekstilaatan mallin. Mukana olivat Erkki Pärssinen Vpl. Pyhäjärvi-Säätiöstä, Aulis Ukkonen Kirvesmäki-kerho ry:stä, Esko Kallonen Sakkola-Säätiöstä sekä Soini Hartikainen Hovinkyläseurasta. Johtaja Pentti Kivinen esitteli vähän kesken-eräistä mallia, niin kuin kuva todistaa.

Varmistuimme siitä, että tältäkin osalta muistomerkkin entisöinti tulee toteutumaan sen arvon edellyttämällä tavalla.

Soini Hartikainen

Sakkola-museo aukeaa 20. toukokuuta

Sakkola-Museo Lempäälässä, Kuokalan museoraitilla, avaa ovensa sunnuntaina 20. toukokuuta. Museo ja museotoimikunta on kerännyt voimansa talvihorroksen jälkeen ja valmistelee parhaillaan kovaa kyytiä tulevaa kesäkautta.

Viime suvena ovensa avannut sakkolalaisen perinteen tallentaja toivottaa kesäkauden 2001 vieraat tervetulleeksi osin viimevuotisilla näyttelyesineillä ja -teemoilla, osin uudistuneena. Itseoikeutetusti näytillä on edelleen Manne Kuisman veistämä Sakkolan kirkonmäen pienoismalli ja Sakkolan kirkon alttaritaulun taidokas jäljennösmaalaus.

Karjalaisten naisten kädentaidon-
näytteitä, erilaisia tekstiilejä tulee näy-

tille viime kesää runsaammin. Lisäksi esitellään kuuluisia sakkolalaisia henkilöitä – kuten maratoonarina kansainvälistä mainetta niittänyttä Veikko Karvosta.

Koko kansan tuntema hahmo, Tuntematon sotilas -kirjan Rokka, pysyy edelleen esillä, samoin monia karttoja ja valokuvia on kertomassa Karjalan kannaksen ja Sakkolan historiaa.

Kannattaa poiketa vierailulle – ja tuoda omatkin vieraansa tullessaan!

Museoraitti on avoinna koko kesäkauden Lempäälän museoraitin oppaiden myötävaikutuksella. Mikäli tulossa on isompia ryhmiä ja halutaan omaa Sakkola-opasta paikalle: ottakaa yhteys oheisiin numeroihin, museon vas-

tuhenkilö Juha Kuismaan tai arkistonhoitaja Elsa Mäkelään.

Sakkola- museolle otetaan edelleen vastaan lahjoituksia. Yhteyttä voi ottaa edellämäinnittuihin tai muihin museotyöryhmän jäseniin.

Muista poiketa myös Sakkola-Museon internet-sivuilla, joista saa lisätietoja osoitteesta www.sakkola.fi

Museotiedustelut:
Juha Kuisma puh.
040 593 3063
Elsa Mäkelä puh.
040 706 9483

Lennart Sääksjärven talo Saijajoen rannalla 1939. Kuvassa vasemmalta Wiljam Kallonen, Lennart Sääksjärven vaimo, Lempi Peltonen sylissä Leena Peltonen, Hilikka Sääksjärvi, parvekkeella ehkä Keijo Sääksjärvi.

Toisen kerran kotona Karjalassa

Toiselle Karjalanmatkalleni sain mukaani veljeni Leijonamielen, Timon. Siivo-siskoni Sirkkukin intoutui lähemään, ja niin meitä oli koossa jo puolet sisarusparvesta!

Niin myös sit lähetti Karjalaa. Tällä kertaa auto ei rikkoonut ja rajanylityskin oli ennätysnopea. Matkanjohtajan oli everstiluutnantti Jorma Inkinen, jospa se johtui siitä?

Menimme Juustilan kautta, ja mennessä käytiin Summassa, siellä kovilla taistelupaikoilla. Kuinka paljon onkaan siellä, ja koko kannaksella, verta vuodatettu. Miten siellä tätä maata ovat puolustaneet miehet sekä naiset, että tämä nykyinenkin sukupolvi saisi olla itsenäinen, elää rauhassa tässä maassa, joka niin kalliisti lunastettu on.

Se karjalainen sydän, joka minun rinnassani läti sykkii, haluaa lausua sanan: Kiitos. Se on pieni ja vaatimaton sana, mutta sen sanon sydämeistäni.

Summasta matkamme jatkui Perkjärven ja Muolaan kautta jälleen Kiviniemeen. Kaunis kuohuva koski avautui eteeni. Majoituimme Losevoon ja ruokailimme. Sen jälkeen juoksin rantaan ihaillemaan taas maisemia. Rauha laskeutui ylleni kuin hyväilevä vaippa. Tuijotin, nautin – ja äänettömästi sa-

noin Suvannolle; mie tulin taas...

Aamulla alkoi matka kohti Ojaniemeä, Ryhmän kautta taksilla. Kaupasta Ryhmässä olisin ostanut samppanskoje, mutta ei ollut. Makkaroitu, joita roikkui myyntitiskiltä, en ostanut, mutta Sirkku sai rinkeleitä. Ja sitten Ojaniemeen!

Töyhtöhyppä sipsutteli tiellä taksin edellä ohjaten meitä. Timo kuvasi videokameralla, lintu kulki edelleen edellämme. Veljeni Leijonamieli osasi tien isän ja äidin kotiin.

Ojan viertä – siellä oli ojat, Ojanie-messä – pitkin kävelimme, me sisarukset. Aurinko paistoi, helotti, oli varhainen aamu. Kiurut liversivät, käki kukkui ja kuulin taivaanvuohen mäkätyksen. Heinikko oli kasteesta vielä märkä, oloni oli unenomainen. Nyt olin menossa kotiin, isän ja äidin luo.

Hiekkainen ojentöyräs, yli siitä, ja samalla Sirkku sanoi, katso! Ja löysi savipotin palasia. Löydettiin tiiliä, vanha piikkiäes, vankkoja petäjiä, sodassa loukkaantuneita, sekä kuivunut omenapuu.

Kissankäpälät kukkivat, viimeksi näin niitä Kurjen haassa Koskioisilla, Punkalaitumella – lapsena! Ihan kuin ne olisivat olleet siellä vastassa minua!

Löytyi vanha tien pohja, paksuja

mäntyjä, joita Sirkku kyyneleet silmissä halasi. Olimme kotona, vihdoinkin.

Istuimme kotipihassa ja laulettiin ”Suloisessa Suomessamme, oisko maata kauniimpaa, kuin on kaunis Karjalamme, laulun laaja kotimaa...”

Tuli itku, suolaiset kyyneleet silmistä valuen lauloimme ”Karjalan kunnailia”. Hyttysset söivät meitä, mutta myös itkettiä ja lauletti, vihdoinkin oltiin kotona. Kuivuneet kyyneleet poskilla, haikain mielin taivallettiin pois.

Matkamme jatkui Lapinlahteen, mutta tästä kotona käynnistä syntyi samaisena iltana runo veljelleni Tarmolle, joka sinä vuonna täytti 50 vuotta.

*Voi Tarmo,
ko sie oisit olt siel keral,
kävelt mei kans
isän ja äidin peltosaral.
Oja piennarta myö yhes
kohti kottii kuletti
kiurut korkial lensi ja liversi
petäjät paksut
oksiaan kohti taivasta kohottaen
- kuin sanoakseen,
täällä seisomme yhä
kuin teitä odottaen.*

Loposen Sirpa

Kiitos yhteisestä pitäjälehddestä!

Kiitos Sakkola-Säätiölle, kiitos Suvannon Seudulle ja sen päätoimittaja Marjo Ristilä-Toikalle oven avaamisesta naapurille. Metsäpirttiläisillä on ensimmäistä kertaa mahdollisuus säännölliseen yhteydenpitoon lehden välityksellä. Siis pirttiläisjärjestöt, käyttäkäähän hyväksenne pieneen ja suureen tiedottamiseen.

Kiitämme, että Sakkola-Säätiö hyväksyi Metsäpirtti-Seuran aloitteen Metsäpirtti-sivujen julkaisemisesta Su-

vannon Seudussa. Sivut on tarkoitettu kaikille pirttiläisjärjestöille ja pirttiläisille, vaikka Metsäpirtti-Seura oli aloitteentekijänä.

Karjalaisilla pitäjälehdillä on tulevaisuutta, jos voimia yhdistetään. Jos vielä lehdistötuesta yltäisi rahtunenkin tällaiseen kotiseututyöhön, perintömme tallennus voisi jatkua ja itse asiasa kasvaa.

Karjalainen mielilauseeni kuuluu:

onha pienes piirakas iso syvän.
Näin on.

Anja Kuoppa

**Metsäpirttiläisten kirjoitukset
ja tiedotukset osoitteella:
Anja Kuoppa,
Sovintola 1, 14240 Janakkala
Sähköposti:
anjan@mail.htk.fi
Puh. 040 5537 237**

Hyytiä luotsaa Metsäpirtti- Seuraa

Metsäpirtti-Seura käänsi lehteä, kun pitkäaikainen puheenjohtaja Leo Lajalainen luopui tehtävästään. Viestikapula siirtyi puheenjohtajan vaihdossa seuraavalle sukupolvelle, sillä puheenjohtajaksi valittiin yksimielisesti Kalevi Hyytiä. Syntymävuosi on 1948 ja paikka Mänttä.

- Pitäjäseurat on hieno verkosto, jolle Karjalan liitto on tarjonnut puitteet, Kalevi toteaa.

Ajanmukainen lisä pitäjäseuroille on tietoyhteiskunnan tarjoama teknologia ja internet. Kalevi arvioi, että tietoverkko innostaa nuorisoa juuriensa äärelle.

-Jokainen on kiinni sukunsa kautta karttapohjassa. Pitäjäseuroilla on tässä mahdollisuutensa!

Metsäpirtin sivut
osoitteessa:
www.metsapirtti.net

-Tieto internetissä satakertaistuu helposti tulevien 10 vuoden aikana, puheenjohtaja Kalevi Hyytiä laskee. Taka-ajatuksena on siis koota mahdollisimman paljon tietoa yhteen paikkaan, internetiin.

Onko sinulla,
ystävälläsi tai
sukulaisellasi tallessa

JOULUISIA
VALOKUVIA

tai muuta materiaalia,
mistä voisi teettää
jouluisia postikortteja?
Ota yhteys Sakkola-
museon väkeen!

HOVINKYLÄN JUHLAMATKA

Saimme lisäpaikkoja hotelli Losevoon

8.-10.6., 3 päivää 965 mk

REITTI 3

Punkalaidun-UrjalaViiala-Narva-Vesilahti-Lempäälä-H:linna-Riihimäki-Helsinki-Vaalimaa-Viipuri-Losevo

TAI REITTI 5

Narva-Lempäälä-Tampere-Kangasala-Lahti-Vaalimaa-Viipuri-Losevo

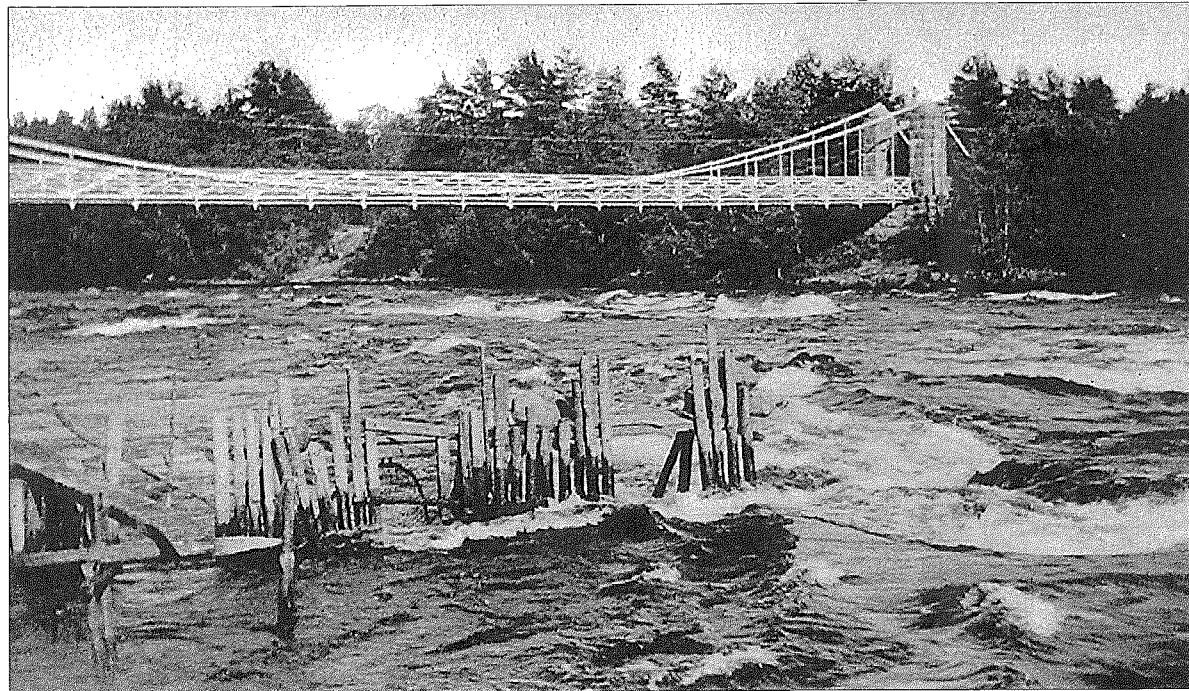
Toimitusmaksu 35,-/varaus

VARAUKSET:

LomaLinja

P. (03) 3140 3300 Aleksanterinkatu 29, Tampere

Kiviniemen keiju

20.11.1877 valmistunut ketjuriippusilta oli melkoinen Kiviniemen keiju, Suomen merkittävimpiä siltahankkeita aikanaan. Väylä tuhottiin talvisodan alussa, itsenäisyyspäivänä 1939.

Suomen siltahistorian mielenkiintoisimpia kohteita on vuosina 1876-77 rakennettu Kiviniemen kosken ylittävä maantiesilta, jonka jännemitta oli 74,80 metriä. Silta oli maamme ensimmäinen ammattitaidolla suunniteltu ja toteutettu riippusilta, jota voidaan pitää myös ensimmäisenä teräksisenä siltana, koska sen pääkannattimet olivat terästä.

Vuonna 1857 toteutettiin Kiviniemen kannaksen kaivuun Vuoksen vesistön päälasku-uoman muututtua vuoden 1818 luonnonmullistuksen jälkeen. Suvannon-Taipaleenjoen reitiltä kuluyhteys Vuoksen vesistön yli katkesi Kiviniemessä. Sillan rakentaminen oli tarpeellista ja kiireellistä paikallisten yhteyksien lisäksi mm. tärkeän Pietarin ja itäisen Suomen välisen yhteyden turvaamiseksi.

Kiviniemen silta oli tärkeä myös sotilasstrategisesti aina 6.12.1939 saakka, jolloin silta tuhoutui.

Suunnittelu ja toteutus

Maantieyhteyden katkettua vuonna 1857 liikenne hoidettiin tilapäisesti

lautalla, joka kulki Suvanto-järven kautta kosken alapuolelta.

Senaatti antoi 11.1.1870 rakennusluvan sillalle. Luvan mukaan sillan tuli valmistua 1876, jolloin kaivuutöiden aiheuttaman luonnollisen eroosion katsottiin loppuvan ja työ voitaisiin tehdä ilman tästä johtuvia riskejä. Tie- ja vesikululaitosten ylihallitus otti hoitaakseen siltasuunnitelman hankkimisen ja rakennustyön valvonnan. Alkuvaiheiden jälkeen silloisen Polyteknillisen koulun rakennusinsinööriosaston ainoa opettaja, norjalaissyntyinen insinööri Endre Lekve sai 23.12.1874 ylihallitukselta toimeksiannon, joka sisälsi Kiviniemen siltahankkeelle tarpeellisten tutkimustensuorittamisen, siltasuunnitelman laatimisen piirustuksineen ja kustannusarvion. Suunnitelman tuli valmistua jo talven aikana.

Lekve matkusti paikalle 3.1.1875. Hänen asiantuntemustaan ja kokemustaan kuvaa se, että hän pystyi talviolosuhteista huolimatta hankkimaan siltaratkaisua varten tarvitsemansa tiedot. Lekve sai tehtävän suoritetuksi jo maaliskuussa 1875, jolloin hän selostaa raportissaan ylihallitukselle toimenpi-

teensä ja perustelee valitsemansa ratkaisun sekä esittää täydellisen siltasuunnitelman piirustukset, rakennusselitykset, asennusohjeet ja kustannusarvion. Aikaisemmin tehdyt ehdotukset siltapaikoista ja -rakenteista hän esittää perustellusti hylättäviksi ja ehdottaa, että kosken kapeimman osan yli rakennetaan teräksinen riippusilta, joka olisi taloudellisesti edullisin vaihtoehto.

Sillan jännemitaksi Lekve määrittä 74,80 metriä (252 jalkaa) ja hyödylliseksi leveydeksi 3,60 metriä (12 jalkaa). Sillan pääkannattajiksi hän valitsi ketjut, jotka muodostuivat kuudesta rinnakkaisesta 19 mm:n leveästä, 99 mm:n korkeasta ja 3,02 metrin pitkästä kettoteräslaatasta, jotka oli kiinnitetty toisiinsa ja 40 mm:n läpimittaisiin riipputankoihin liitospulttein.

Ankuriketju koostui kahdesta 3,60 metrin ja 3,45 metrin pitkistä lenkeistä, joissa vuorotellen kuusi tai seitsemän kappaletta lattatankoa. Ketjuelementit ja riipputangot ovat bessemerterästä, jotka toimitti hannoverilainen Osna Brucker Stahlwerke. Sillan jäy-

kistyspalkki muodostui puisistaristoista ja kansi 100 mm:n pituussuuntaisista lankuista, joiden päällä oli 50 mm:n lankut 45 asteen kulmassa.

Kannatinketjut kuljivat massiivisten kivipyloonien yli ja ne oli ankkuroitu valurauta-ankkureilla betonisiin maatukirakenteisiin. Maatuet olivat vahvalla kivimuurilla päällystettyjä betonirakenteita. Maatuki toimi sekä pyloonien perustuksena että ketjujen ankkuritukena.

Kuuden metrin korkuiset pyloonit oli muurattu puhtaalla sementillä. Maatuen betonointi tapahtui 60 sentin paksuisina kerroksina betonin koostumuksen ollessa yksi osa Portland-sementtiä, kolme osaa hiekkaa ja kuusi osaa kiviä.

Kiviniemen sillan maatuet olivat tietävästi maassamme ensimmäisiä rakenteita, joissa käytettiin betonia. Sementti tuotiin Englannista ja ensimmäinen erä jouduttiin hylkäämään pilaantuneena.

Betoniperustuksen alaosa valettiin vedenalaisena valuna.

Etevä Lekve

Insinööri Endre Lekve (1833-1882)

oli tuolloin maailman johtavan polyteknillisen oppilaitoksen Hannoverin koulun kasvatti. Hän toi ensimmäiset betonitekniikan tiedot Suomeen ja käytti niitä suunnittelussa ja toteutuksessa mm. Kiviniemen siltahankkeessa.

Mainittakoon, että Lekve opetti Helsingin Teknillisen Reaalikoulun rakentajille rakennusaineoppia, muuraus- ja kirvesmiehen töitä, rautarakenteita, perustusrakenteita, maa- ja tietorakennusta, rautatie-, sillan-, vesi- ja satamarakennusta sekä mallipiirustusta eli kaikkea rakennusinsinöörin tarvitsemia ammattiaineita.

Tarkka kustannusarvio

Kiviniemen silta valmistui 20.11.1877 ja se avattiin liikenteelle keuhällä 1878. Sillan kustannukset kohosivat tuolloiseen 139 000 markkaan, joka vastaa 2,6 miljoonaa nykymarkkaa. Lekven kustannusarvio 127 000 markkaa piti hyvin paikkansa, kun otetaan huomioon, että pilaantunut sementtiä jouduttiin maksamaan.

Ajan menettelyä kuvaa sillan koe-kuormitusten suorittaminen, jossa sil-

lankansi ajettiin täyteen hiekalla lastattuja hevosajoneuvoja ja lisäksi läsnä ollut noin 200 hengen yleisö houkuteltiin lisäpainoksi. Sillan päissä olleet portit suljettiin kokeen ajaksi. Koe-kuormittajain suureksi helpotukseksi silta kesti hyvin kuormituksen, joka oli noin kaksinkertainen suunnitelmaan verraten.

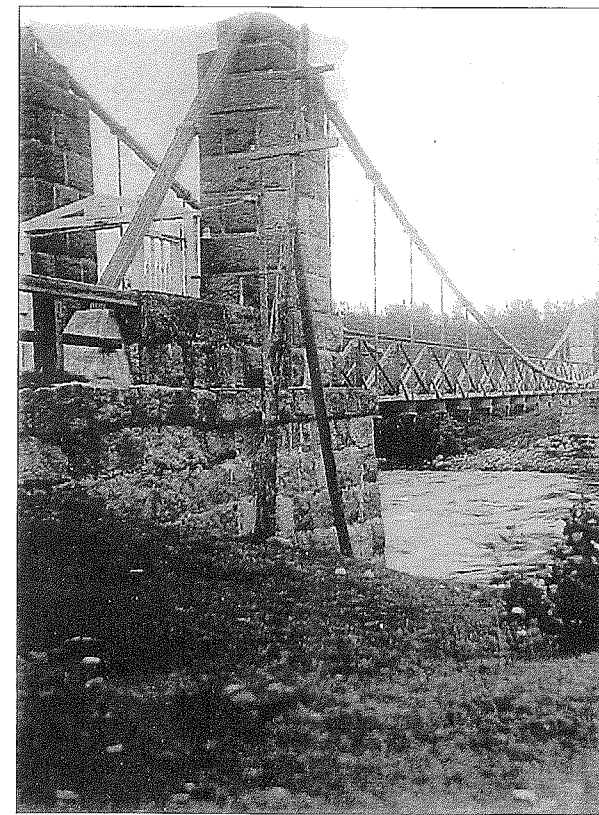
Mainittakoon, että Levke itse ei ollut läsnä koe-kuormituksessa.

Itsenäisyyspäivänä 6.12.1939 suomalaiset joukot räjäyttivät riippusillan ja sen alapuolella olevan Rautu-Käkisalmi -radan teräsrastikkosillan. Vihollinen pysäytettiin tälle Vuoksen-Suvannon vesistölinjalle sekä talvi- että satakosodassa.

Kiviniemen silta valittiin yhdeksi merkittävimiksi rakennuskohteiksi maassamme ajanjaksolla 1809-1980 Suomen Rakennusinsinöörien Liitto ry:n juhlasymposiumissa 16.3.2000.

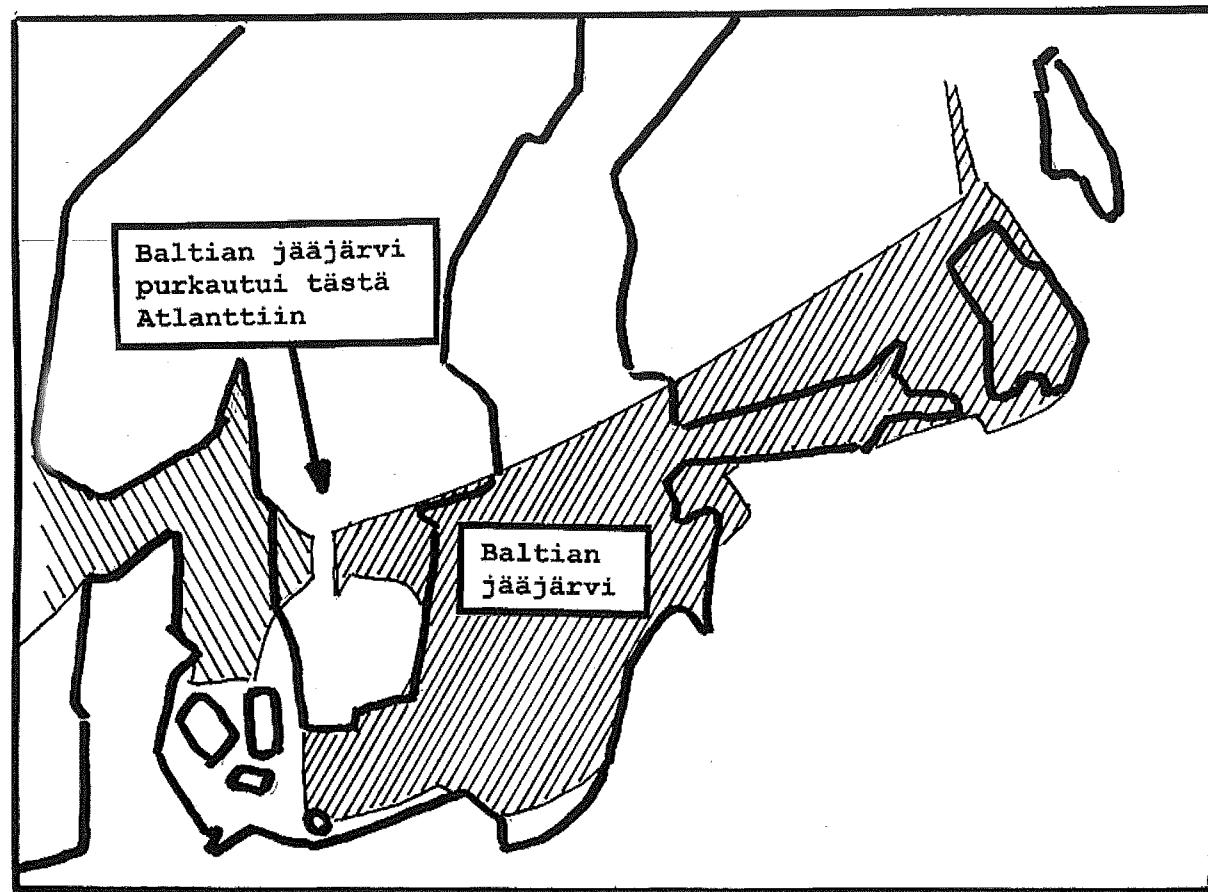
Historiasta mukaellut

Aulis Ukkonen

Kiviniemen ketjuriippusilta eri vinkkeleistä kuvattuna. Silta palveli tieliikennettä vuodet 1877-1939.

Luonto jyllää Karjalassa

Kuva 1. Jääkauden loppuvaiheessa n. 10 000 vuotta sitten nykyisen Suomen eteläosan peitti Baltian jääjärvi ja Karjalan kannas oli runsaat 100 metriä veden alla.

Noin 10 000 vuotta sitten jääkausi oli lopuillaan ja eteläisen Suomen ja Itämeren alueen peitti Baltian jääjärvi. Mannerjään reuna oli vetäytynyt ilmastoon lämpenemisen takia Suomen alueellakin selvästi Salpausselän pohjoispuolelle. Maankuori oli painunut mannerjään painosta kuopalle, mutta jääkuorman vähetessä se alkoi taas kohota entiseen muotoonsa. Maan kohoamisen ja jäätiköiden nopeutuneen sulamisen seurauksena tapahtui tämän kirjoituksen ensimmäinen luonnonmullistus.

Baltian jääjärvi alkoi valua yli äyräittänsä Atlanttiiin järven länsipäästä Keski-Ruotsin alueella (kuva1). Yhteyttä Tanskan salmien kautta Atlanttiiin ei tuohon aikaan vielä ollut. Jääjärven aikana Metsäpirtin alueella oli

vettä runsaat 100 metriä, mutta varsin pian purkautumisen jälkeen maa Karjalan kannaksella paljastui. Kannas ja Laatokka saivat liki nykyiset muotonsa. Laatokan vedenpinta oli nykyisen 20 metrin korkeuskäyrän tienoilla eli noin 15 metriä tänapäiväistä korkeammalla.

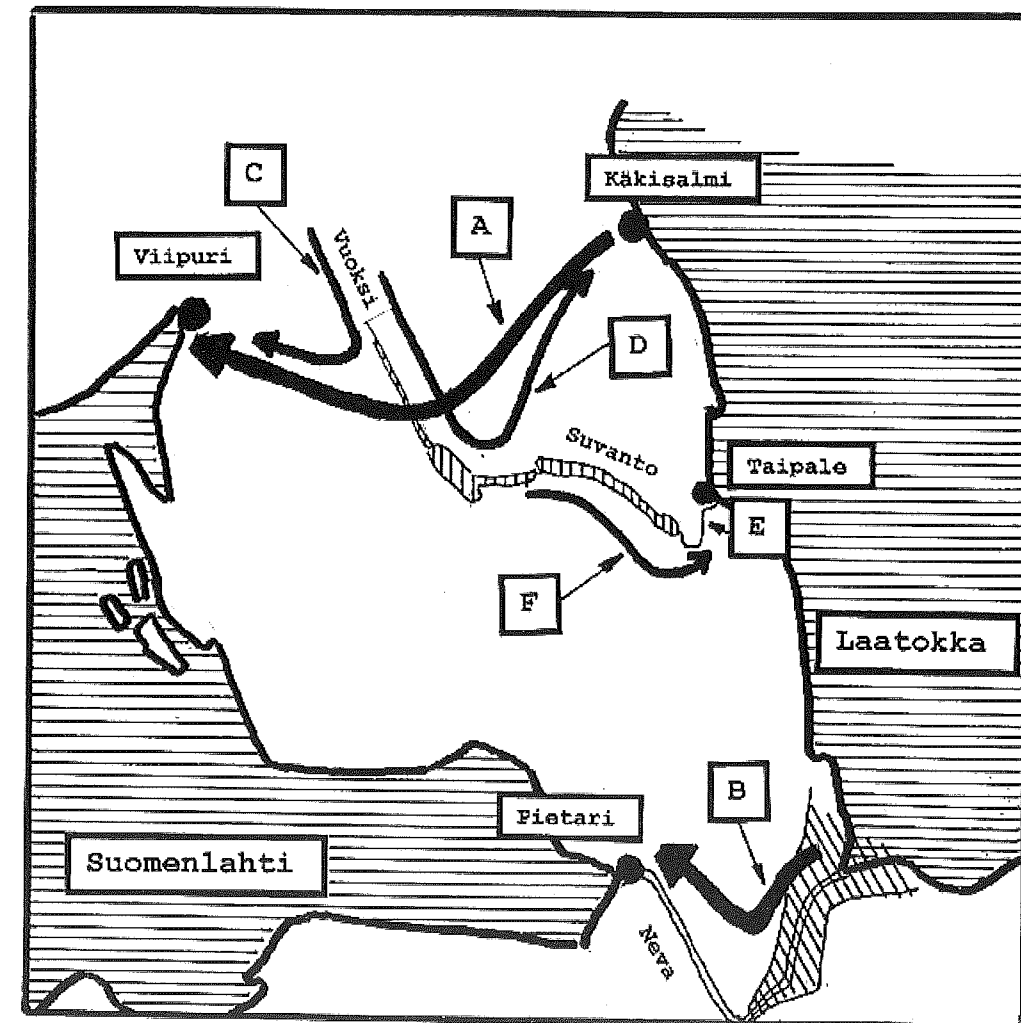
Kun maa jatkoi hitaasti nousemistaan yhteys Atlanttiiin katkesi ja vedenpinta Itämerellä ja Suomen vesialueilla nousi muutaman metrin, mutta tilanne palasi ennalleen, kun yhteys Atlanttiiin aukesi muutama sata vuotta myöhemmin nykyisten Tanskan salmien alueella. Nyt ollaan ajassa noin 9000 vuotta sitten.

Vesistöjen tilanne Karjalan kannak-

sen alueella säilyi muuttumattomana seuraavat 4000 vuotta. Tänä aikana Laatokan vedet laskivat Suomenlahteen Käkisalmeista Viipuriin kulkevaa reittiä (kuva 2 seur. sivulla). Laatokan pinta pysyi ympäröivän maaston rajoittamana muuttumattomana, mutta Suomenlahden pinta vaihteli jonkin metrin riippuen siitä, miten purkautuminen Atlanttiiin sujui. Kun tullaan aikaan 5000 vuotta sitten, tapahtuu taas suuri luonnonmullistus.

Vuoksi syntyy

Noin 5000 vuotta sitten Saimaan vedet puhkaisivat tiensä Imatran kautta etelään. Syntyi Vuoksi, joka yhtyi Käkisalmeista Viipuriin virtaavaan uomaan jossakin nykyisen Antrean tienoilla. Vesimäärä Käkisalmi-Viipuri-väylän

Kuva 2. Eri aikoina tapahtuneiden luonnonmullistusten aiheuttamat muutokset suurimpien vesistöjen virtaussuuntin ja -reitteihin Karjalan kannaksella. (Vinoviitoitus = Laatokan ranta n. 3100 vuotta sitten).
 A. Laatokan vedet Suomenlahteen n. 800 eKr. – 1100 eKr.
 B. Laatokan vedet Suomenlahteen n. 1100 eKr alkaen – syntyi Nevajoki.
 C. Vuoksen vedet Suomenlahteen n. 3000 eKr – 1100 eKr.
 D. Vuoksen vedet Laatokkaan n. 1100 eKr - 1857 jKr.
 E. Suvannon vedet Laatokkaan 1818 jKr alkaen – syntyi Taipaleenjoki.
 F. Vuoksen vedet Laatokkaan 1857 jKr alkaen.

paikoin ahtaassa alapäässä keskikannakselta Viipuriin lisääntyi huomattavasti ja sen seurauksena Laatokan pinta nousi hieman (kuva2, viiteC).

Aikaisemmin Saimaan vedet olivat laskeneet Suomenlahteen Kivijärven ja Kymijoen kautta. Tätä ns. Suur-Saimaan kautta ja sen päättymistä noin 5000 vuotta sitten selvitteli Aaro Hellaakoski.

Kun Vuoksen syntymisen jälkeen annetaan ajan kuluksi pari tuhatta vuotta, tullaan aikaan 3100 vuotta sitten.

Mullistus Laatokalla

Vielä noin 3100 vuotta sitten Laatokan vedet laskivat Suomenlahteen Käkisalmi-Viipuri-väylää myöten. Vuoksen syntymisen jälkeen virtauksen nopeus väylällä on vaihdellut huomattavasti, sillä korkeusero Laatokan ja Suomenlahden välillä on vaihdellut metristä lähes 10 metriin, missä se oli juu-

ri ennen Nevan syntymistä 3100 vuotta sitten.

Maan kohoamisen jääkauden jäljiltä oli Pohjois-Laatokalla voimakkaampaa kuin järven eteläosissa ja tämän seurauksena vesi alkoi tulvia Laatokan matalahkoille etelärannoille. Noin 3100 vuotta sitten vesi oli noussut nykyisen Nevan niskan tienoilla olleen lahden perukassa niin, että se puhkaisi rantaharjanteen nykyisen Ivanovskajan aseman tienoilla (kuva 3, viite B-kts.seuraavalla aukeamalla.)

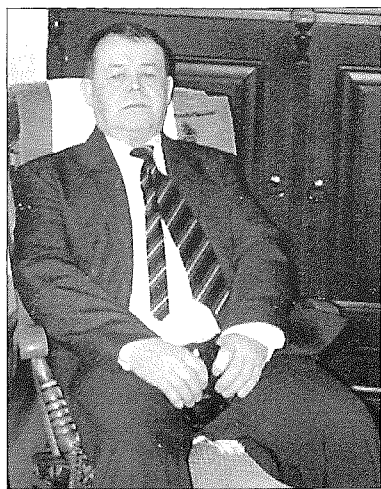
Tämän seurauksen Laatokalle syntyi uusi lasku-uoma Neva. Kysymyksessä oli valtava luonnonmullistus. Laatokan pinta laski 20 metristä viiteen mitattuna Suomenlahden pinnasta.

Laatokasta valui 300 kuutiokilometriä vettä Suomenlahteen todennäköisesti niin, että noin puolet välittömästi varsin lyhyessä ajassa ja loput virtauk-

sen hiljalleen syventäessä uoma. Käkisalmeista Viipuriin johtanut Laatokan siihenastinen lasku-uoma muutti nyt kokonaan luonnettaan. Vuoksen ja Laatokan välillä virtaus kääntyi päinvastaiseksi. Virtaussuunta oli nyt Laatokkaan päin (kuva2, viiteD). Tässä vaiheessa Vuoksen vedet kääntyivät Noisniemen nurkilta virtaamaan kohti

Käkisalmea ja Laatokkaa, jonka vedenpinta oli alentunut useita metrejä. Tällaisena Vuoksen lasku-uoma säilyi seuraavat 3000 vuotta. Vuoksesta länteen päin vanha Laatokan lasku-uoma surkastui, mutta säilyi. Ei tosin enää Laatokan lasku-uomana, mutta melkoiselta alueelta läntistä Karjalan kannasta vedet valuivat sen kautta Viipurinlahteen. Kirjallisuudessa kerrotaan myös osan Vuoksenkin vesistä laskeeneen Viipurin kautta Suomenlahteen vielä keskiajalla.

KUOLLEITA

Tauno Kuperinen kuoli 15.2.2001. Hänet siunattiin 3.3.2001.

Taunon, Tatun, elinkaari voidaan yhdistää valtakuntamme historian kulkuun. Hänellä oli onni syntyä pari vuotta aikaisemmin itsenäistyneeseen Suomeen, Sakkolan Lapinlahden kylään 14.11.1919 talollisen, räätäli Martti Kuperisen ja hänen vaimonsa Katrin, os. Kallosen viidentenä lapsena. Turvallinen koti, ympärillä olevat naapurit ja kyläyhteisö loivat hyvän kasvupohjan tulevia elämäntaloja ajatellen. Ympäristössä Hennanmäellä, Naskalin- ja Kuperisen mäellä oli paljon samanikäisiä nuoria, joiden kanssa leikit ja yhteiset harrastukset veivät ajan. Myös osallistuminen keskisuuren maatilan töihin kasvatti vastuuntuntoa ja tietoisuutta siitä, että yhdessä toimien voimme voittaa edessä olevat vaikeudet. Puhdasvetinen Suvanto-järvi antoi erinomaiset mahdollisuudet kalastusharrastukselle ja ihanat hiekkarannat tilaisuuden muuhunkin virkistytymiseen.

Taunonkin nuoruuden haaveet katkaisi hänen sukupolvensa päätehtävä, Suomen itsenäisyyden puolustaminen. Tatu määrättiin kutsunnoissa syyskuussa 1939 vartiotehtäviin Sakkolan vartiokomppaniaan. Varusmiespalveluksensa jälkeen hän osallistui jatkosotaan Laatokan koillispuolella, mm. Syväri-Salmi-Pitkäranta alueella. Nämä sota-vuodet jäivät pysyvästi mieleen ja varmasti raskaana ne muistot, kun hyvät aseveljet jäivät kentälle. Ei ole mikään

ihme, että niiden aseveljien kesken, jotka säilyttivät henkensä, yhteys rauhan-kin aikana säilyi ja tunnuksena ollut "veljeä ei jätetä". Tämä ilmeni myös useina veteraaniveljien puhelinsoittoina Taunon suruviestin jälkeen.

Viteleen maihinnousualueelta Laatokan takaa on toistasataa kilometriä järvenselkää Taipale-joen suuhun ja Sakkolaan. Hyvissäkään olosuhteissa ei näköyhteyttä kotiin ollut. Sisimmäsään Tatu saattoi kuitenkin käydä usein, sarastuksen tavoin, Lapinlahdella. Osumampaa muistosäettä Taunon kuolemailmoitukseen ei olisi voitu valita kuin:

*"Laineissa Laatokan mahti,
kahlittu kenkään ei voi.
Veljet sen rantoja vahti,
konsa on koittava koi.
Ylväänä Karjalan heimo
tuskansa kantanut on.
Maaäiti suojansa sulkee
vartija poissa jo on."*

Sodan jälkeen Martti ja Katri Kuperinen päätyivät evakkomatallaan Punkalaitumen Oriniemeen. Yhteistalouteen kuuluivat lapsista Viljo perheineen sekä pojat Arvo ja Tauno. Runoilija on yleisesti ottaen kuvannut tätä vaihetta sanoin:

*"Hajos maailmalle Karjalan lapset
kuin tuulehen tuhka.
Kotikonnut jäi
"kaik män eikä piisantkaa"
mutt sehän oli kuitenkin
maallista vaan.
Jäihän meille vapaa isänmaa."*

Taunonkin elämässä, muiden mukana, alkoi vaihe kolme. Utterasti turtuttiin työhön ja uusi koti valmistui Niitynperään vuosina 1947-48. Maatalouteen perustuva tila rakennettiin elinkelpoiseksi. Osa talon miehistä kävi tilapäisesti töissä myös talon ulkopuolella. Viljo-veljen siirryttyä perheineen vuonna 1952 omalle tilalleen Ollinkulmalle, muotoutui työnjako Niitynperässä siten, että Tauno keskittyi karjanhoitoon. Katri-äidin ohjauksessa hänestä kehittyi myös melkoinen keittiömestari. Voissa pyöräytetyistä piirakoista tuli Tatun bravuurinumero. Omatoimisuus oli hänelle muutenkin tunnusomaista aivan viimeisiin päiviin asti.

Henkilökohtaisesti tutustuin Tau-

noon 1960-luvun puolivälin paikkeilla. Kiinnitin heti huomiota hänen urheilullisiin yleisvalmiuksiinsa. Kioskin lentopallokentällä ei ollut Taunoa ketterämpää passaria eikä mukautuvampaa joukkuepelaajaa. Samat ominaisuudet ilmenivät jalkapallon parissa. Sota-aika saattoikin viedä myös Suomen voimistelulta nousevan tähden. En tiedä, minkälaisia koskikilpailuja Kiviniemessä harrastettiin. Rohkeuden väittää, että tukilla laskussa Tauno olisi ollut vaikeasti voitettavissa.

Niitynperän veljekset olivat Punkalaitumen kirjastoauton ahkerimpia käyttäjiä. Aina oli pöydällä muutama kirja tutustumisen kohteena, romaaneista tietokirjoihin. Luku-harrastus ei ollut pelkästään ajankulua, vaan hyvästä muistilokeroista tiedot tulostuivat monipuolisina keskusteluvaihteluna ajankohtaisista asioista historian syövereihin. Television tietokilpailuihin vastaukset tipahtelivat kuin apteekin hyllyltä, useimmiten ennen muita vastaajia. Lehtien sanaristikot täyttyivät myös yhdessä humauksessa ilman lähdeteoksia.

Niitynperässä elettiin viimeiset vuosikymmenet hyvinkin omassa tahdissa, rauhallisesti. Vieraita kävi ja vierailuilla käytiin silloin, kun se tuntui hyvältä. Taunokin oli vähään tyytyväinen. Vaikka ulkopuolisin silmin hänellä olisi ollut erinomaiset mahdollisuudet virkistysmatkoihin, hän tyytyi mieluummin päivän lähireissuihin. Kerran hän kävi Lapinlahdella ja totesi tultuaan: "Se oli silloin ja nyt on nyt".

Tapasin Taunon viimeisen kerran muutama päivä ennen hänen pois-nukumistaan. Kysymykseeni, miksi hän innokkaana penkkiurheilijana juuri Lahden kisojen ajaksi on sopinut saaraalakerrokset, vastasi hän hetken mietittyään: "Tuleehan niitä kisoja". Kaikkien tapahtumien Ylituomari oli kuitenkin päättännyt toisin. Puhtaan urheilun intohimoisena kannattajana Tauno Kuperinen katkaisi maalinauhansa 15.2. aamupäivällä ikuisena voittajana, niin uskomme. Niitynperä oli hiljentynyt.

Risto Äikiä

Kirjoittaja on
Tauno Kuperisen
veljen Viljon vavy

Evakkomatka on päättynyt

Rakkaamme Martti Aappo Karonen kuoli 10.3.2001 Tampereella. Hän oli syntynyt 12.2.1918 Sakkolan Sipilän-

Aulis Kalervo Rastas, syntynyt 14.8.1931, kuoli 16.2.2001.

Aulis oli ikänsä karjalalainen, sakkolalainen ja riiskalainen. Hän syntyi Selma (os. Laamanen) ja Paavo Viljam Rastan esikoisena Riiskan Notkossa. Lapsuutensa ja varhaisnuoruutensa hän sai elää juurillaan sekä aloittaa koulun

mäellä.

Hänet siunattiin Messukylän kirkossa 24.3. Siunauksen toimitti kappalainen Aaro Eerola hiekalla, joka oli tuotu isän synnyinkodin pihasta.

Isälle Sakkola, synnyinseutu, Karjala, olivat elämän tärkeimpiä asioita. Näin hänelle kertyi myös monia luotamus-tehtäviä. Hänelle juuret merkitsivät kaikkea, ja sen vuoksi isä halusi myös lastensa näkevän hänelle rakkaat kotikunnaat.

Viimeiset vuotensa hän vietti Tampereen Sotainvalidien Veljeskodissa, ja kun kävin häntä tapaamassa, hyvästellesämme hän ei koskaan unohtanut sanoa "vie kottii terveisiä". Koti ja perhe olivat usein hänen ajatuksissaan.

Isä rakasti myös isänmaata, ja mie-luisa harrastuksensa kuorolaulu Tampereen Sotainvalidien ja Sotaveteraanien Veljeskuorossa täytti suuren osan hänen elämästään. Tässä veljeskuoron, joka kunnioitti läsnäolollaan siunaus-tilaisuutta, viimeinen tervehdys Martille:

käynnin Karjalassa.

Sodan jälkeen monivaiheinen evakkomatka päättyi Punkalaitumelle, jossa hän vanhempiensa kanssa aloitti maanviljelyn sekä uudisraivauksen. Metsänhoito ja uuden istuttaminen olivat aina ajankohtaisia. Tätä kaikkea hän teki oman kerhoneuvoja-työnsä ohella. Oman perheen perustaminen Tuulan (os. Rasi) kanssa tuli ajankoh- taiseksi sekä uuden työn vastaanotta- minen Vihdissä, Nummelan kouluko- din tilanhoitajana.

Osa juurista oli jäänyt Punkalaitu- melle, jonne hän palasi perheensä kans- sa 1971 kotitalalleen, jatkaen sukum- me perinteistä ammattia, maanviljelys- tä.

Urheilu oli lapsuudesta asti mukana Auloksen elämässä. "Oma kylä eläväk- si", oli hänen mottonsa kun hän toimi Punkalaitumen eteläisessä pienviljeli- jäyhdistyksessä, myöhemmin puheen- johtajana. Karjalalaisuuden ja oman kulttuuriperinnön vaaliminen sekä Sakkola-Seurassa vaikuttaminen olivat Auloksen keskeisiä harrastuksia. Lisäk-

*Me seisomme vierellä kukkapartaan
ja hiljaa lauloimme laulun hartaan.
Laulajaveljelle kunniaa teemme näin
arkkusi äärellä muistoissa viivähtäin*

*Sinä kerran Suomelle valasi vannot
isänmaan puolesta voimasi annoit.
Sinun uhrisi vuoksi vapaa on maa
siniristilippumme puhtaana
hulmuta saa.*

*Sinä rauhan sait,
nukut taivaan tiellä
kohta me veteraanit
tapaamme siellä.
Meille kaikille kallis on vapaa maa
sen povessa veteraani levätä saa.*

Maire

Kiitämme lämpimästi teitä kaikkia, jotka monin eri tavoin kunnioittitte rak- kaamme muistoa ja otitte osaa suureen suruumme.

**Aune-puoliso ja
lapset perheineen**

si hän teki useita kotiseutumatkoja kotikonnuilleen Sakkolaan.

Hän toimi ahkerasti Punkalaitumen karjalaisissa, myöhemmin puheenjoh- tajana, kantaen vastuun mm. Sakkolan pitäjäjuhlissa 1982 ja 1996. Samanai- kaisesti hän oli Sakkola-Säätiön val- tuuskunnassa.

Kirkkoherra Klaus Malmivaara siu- nasi Auloksen synnyinseudun hiekalla 10.3.2001 Punkalaitumen kirkossa. Lämminhenkinen muistotilaisuus vie- tettiin omaisten ja laajan ystäväpiirin kanssa Punkalaitumen seurakuntata- lolla. Rakasta puolisoa, isää, ukkia ja veljeä kaivat; "Muistoissa elät kes- kellämme, säilyt aina sydämissämme".

Raija sisko

KUOLLEITA

Aune Emilia Ahtiainen, os. Kupari- nen, syntynyt 6.11.1914 Sakkolassa, kuoli 15.2.2001 Punkalaitumella.

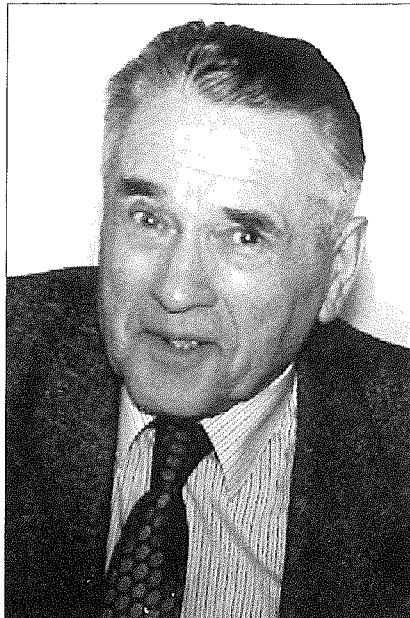
VUOSIA TÄYTTÄNEITÄ

90 vuotta täyttää 18.5.2001 Tyyne Helena Valtonen, os. Kuisma. Hän on syntynyt Sakkolan Haittermaan kylässä 1911.

80 vuotta täytti 16.1.2001 Maria Mäkelä, os. Tenkanen Punkalaitumella. Kotikylänsä Sakkolassa oli Riiska.

75 vuotta täyttää 25.5.2001. Orivedellä kunnallisneuvos Teuvo Viskari. Hän on syntynyt Sakkolan Vilakkalasta. Evakkotaipaleelle Teuvo Viskari joutui 13-vuotiaana, ja 17-vuotiaana hän lähti rintamalle isänmaata ja kotiseutuaan puolustamaan.

Sodan päätyttyä elämä jatkui Orivedellä. Varsinaisen elämäntyönsä Viskari on tehnyt opettajana; eläkkeelle hän jäi Oriveden peruskoulusta yläasteen biologian, maantiedon ja maa- ja metsätalouden opettajan virasta. Hän toimi lisäksi tuntiopettajana Oriveden opistossa sekä on viljellyt kotitilaansa Mansikkalaa.

Teuvo Viskari on hoitanut lukuisia kunnallisia, maakunnallisia ja valtakunnallisia luottamustoimia, joista on kertynyt kunnallisneuvoksen arvonimi.

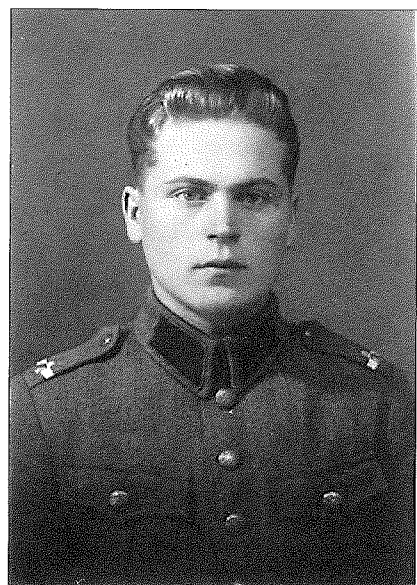
Harrastuksikseen Viskari kertoo lukemisen, mieskuorolaulun ja kuntoliikunnan. Karjalaiseen kotiseututyöhön Teuvo Viskari osallistuu mm. Sakkola-Säätiön hallituksessa.

50 vuotta täytti 10.10.2000 Timo Hahtikari Vammalassa, syntynyt Punkalaitumella. Hänen isänsä Toivo Hahtikari, ent. Naskali oli syntynyt Sakkolan Lapinlahdella ja äitinsä Sievi Ahtikari, ent. Naskali, os. Pappinen, oli syntynyt Raudussa.

70 vuotta täytti 21.1.2001 Jonne Johannes Ollikainen Punkalaitumella. Hän harrastaa mm. mieskuorolaulua ja metsänhoitoa. Vanhemmat Helmi, os. Kuisma ja Arvi Ollikainen Sakkolan Valkjärveltä.

60 vuotta täytti 12.1.2001 Raimo Naskali Punkalaitumella. Vanhempiensa, Loviisa, os. Loposen ja Johannes Naskalin kotikylä Sakkolassa oli Lapinlahden Arkuntanhua.

75 vuotta täytti 20.1.2001 Yrjö Johannes Kylläinen Punkalaitumella. Hän on sotaveteraaneja nuorimmasta päästä (KTR 4, tulenjohtue), korpraali ja hiihtäjä hiihtäjäsuovusta. Vanhemmat Helena, os. Nuora, ja Juho Kylläinen Volossulasta.

VUOSIA TÄYTTÄNEITÄ

60 vuotta täytti 27.2.2000 Rauha Vappu Pulakka, os. Kallonen, Punkalaitumella. Hänen lapsuuskylänsä oli Lapinlahti. Avioliitto Toivo Pulakan kanssa toi hänet Ojaniemeen.

Aimo Anton Kinnari täyttää 10.5.2001 70 vuotta. Hän on Tuomas ja Anna, os. Hallikainen, Kinnarin kymmenestä lapsesta toiseksi vanhin ja syntyi Sakkolan Sipilänmäellä.

Pika-asutustilan perhe sai Lempäälän Kelhosta, missä Aimo edelleen viettää mökillä suurimman osan aikaansa. Vakituinen asunto on ollut pian 40 vuotta Tampereella.

8.10.2001 tulee 40 vuotta täyteen avioliitossa Pirkko, os. Kalevan kanssa. Lapsia on kaksi ja lapsenlapsia viisi.

OIKAISU. Edellisessä numerossa kerrottiin Laura Pitkäsén merkkipäivistä. Hänen äitinsä oli Maria eikä Marja Nalli. Myös tekstin kirjoittajan nimeen oli lipsahtanut väärä kirjain: kirjoittaja on Mika Ratas eikä Rastas.

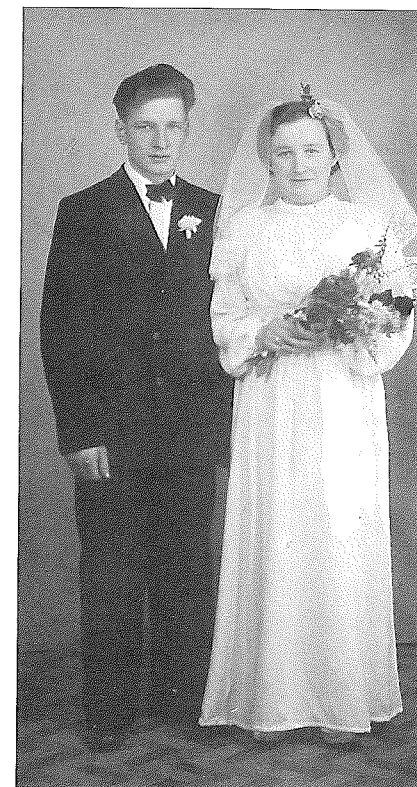
Kultahääpari

Terttu Heinisuon ja Veikko Riikosen vihki aviopariksi pääsiäislauantaina 26.3.1951 kirkkoherra Toivo Hannula Lempäälän Pyhän Birgitan kirkossa.

Vihkikuvassa nuoripari kävi Väinö Kososen valokuvaamossa. Häitä tanssittiin nuorisoseurantalossa, joka oli täynnä väkeä.

50-vuotisen yhteisen elontaipaleensa maaliskuista merkkipäivää 2001 kultahääpari vietti kotonaan Lempäälässä perheen keskuudessa.

Veikko Riikonen on syntynyt Sakkolasta Voloskan kylästä, Terttu on lempääläinen. Hänellä on yhä morsiuspuunkunsa tallessa. – HK.

Albumien aarteita

Kuvassa opettaja Ester Virkki, sylissä kummityttyänsä Hilikka Annikki, Sakkolan Pannusaarella. Kuva on otettu ilmeisesti vuonna 1925 tai 1926, kertoo potretin lähettänyt Hilikka Kosonen Savonlinnasta.

Kuva on otettu Juho ja Anna-Leena Meskasen kodin edustalla.

Silloinen talon sijainti oli lähellä setäni Tuomas Meskasen taloa, tien toisella puolella, kertoo Hilikka Kosonen, joka muistelee kuulleensa, että isänsä Juho Meskasen talo olisi ollut entisen pappilan rakennuksia.

Lieneekö historiassa tietoa tästä? kyselee Hilikka Kosonen, osoite Talvisalonkatu 15, 57100 Savonlinna.

Sakkola –museo –hankkeen postiosoite on:

**SAKKOLA-MUSEO/
SAKKOLA-SÄÄTIÖ**

PL 15

37500 Lempäälä

SAKKOLAN HISTORIA

Toinen, uusittu painos Sakkolan historiaa on edelleen saatavana, samoin kirja Sakkolan kylät tuvasta tupaan.

Kirjoja voi hankkia Osuuspankin konttorista Lempäälässä.

Kirjoja myyvät myös Eino Kuisma, Punkalaidun,
sekä Lempäälässä Anneli Kuisma ja Aaro Viskari
Anneli Kuisma hoitaa postitettavat tilaukset, puh. 03- 3748 410

Sakkolan historia II maksaa 70 markkaa ja
Sakkolan kylät tuvasta tupaan 110 markkaa.
Postilähetyksistä peritään lisäksi lähetyskulut.

**HANKKIKAA NYT PITÄJÄTEOKSIA
- VAIKKAPA LAHJAKSI!**

SAKKOLAN PITÄJÄ- JUHLAN VIDEO

Saatavissa nyt myös 50 minuutin mittainen pitäjäjuhlavideo kesän
1997 juhlista Sakkolassa. Tilaa värikäs dokumentti historiallisista
juhlallisuuksista Karjalan kotikunnilta hintaan 150 markkaa.

TILAUKSET:

Ilpo Kuparinen puh. 03- 3738 195, 254 0640 tai 0400 307 550
Videota voi myös noutaa Crane Video Oy:n toimipisteestä
Tampereen Näsilinnankatu 28
tai Vesilahdesta Kuparisen kotoa Rautialantie 525.
Tilauksia otetaan vastaan myös Sakkola-Säätiössä.

PITO-KALAASI KY

Pitopalvelu Aila ja Kati Heikkilä, Tampere
Puh. 03-343 3902, 03-266 2002, 0400 548 526

Putkiliike P. Nuora Ky

37560 KULJU
Puh. 367 6100

**TILAA SINÄKIN
OMA
SUVANNON SEUTU**

◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆

**Seuraava lehti
ilmestyy
kesäkuussa.**

SUVANNON SEUTU

Suvannon ympäristön
kotiseutulehti
Ilmestyy vuonna 2001 8 kertaa

Tilaushinta
100 mk/vuosikerta

Ilmoitushinnat
1 mk palstamillimetri (+alv 22%)

Toimituksen konttori ja osoite
Rautasema, 37550 Lempäälä
Puhelin (03) 374 8448 iltaisin

Pankki
TSOP, 37500 Lempäälä
Tilinumero 522803-211955

Päätoimittaja
Marjo Ristilä-Toikka

Toimituskunta
Esko Kallonen
Eero Koppanen
Ritva Koski
Juha Kuisma
Hannu Paukku